11/02/2021

“Η αγωγή των παιδιών, εγγύηση για την ευημερία της δημοκρατίας”

/ Επικαιρότητα

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου απηύθυνε χαιρετισμό στο Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο με θέμα «Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών; Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη μάχη των Θερμοπυλών και τη ναυμαχία της Σαλαμίνας». Το συνέδριο διοργάνωσαν τα Γυμνάσια και τα Λύκεια του Κολλεγίου Αθηνών και του Κολλεγίου Ψυχικού, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη.

Ακολουθεί ο χαιρετισμός της Προέδρου της Δημοκρατίας:

Στον επίλογο του εκτενούς κεφαλαίου της Ιστορίας του, το οποίο αφορά τους Μηδικούς Πολέμους, ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος κάνει μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση: «Οι Έλληνες», γράφει, «καίτοι ευάριθμοι, υπερίσχυσαν διά την ηθικήν αυτών δύναμιν, εθυσίασαν προθύμως υπέρ της ελευθερίας την εστίαν

αυτών και την περιουσίαν και διωργάνωσαν την πρώτην τακτικήν στρατιωτικήν δύναμιν, ης μνημονεύει η ιστορία· ενώ οι Πέρσαι, ερειδόμενοι εις μόνην την υλικήν, την κτηνώδη δύναμιν, εφάνησαν όπως λέγει ο Ηρόδοτος, "ανεπιστήμονες και ουκ ομοίοι τοίσι εναντίοισι σοφίην"».

Οι Έλληνες δεν νίκησαν τους Πέρσες λόγω του στρατού τους, ούτε μόνο χάρη στη γενναιότητα και την στρατηγική ιδιοφυία των ηγετών τους. Νίκησαν χάρη στην ανδρεία και την αυτοθυσία τους, που την πυροδοτούσε η εναντίωση στον περσικό δεσποτισμό και η προάσπιση ενός ιδεώδους ελευθερίας, ανθρώπινης αξιοπρέπειας και πολιτικής αυτονομίας, που άρχιζε να διαμορφώνεται στην Αθήνα εκείνη την εποχή. Γνωρίζετε από την ιστορία, ότι από την μεταρρύθμιση του Κλεισθένη και μετά, η πολιτεία συνδέεται ολοένα και πιο στενά με τον πολίτη. Και ότι οι πολίτες της, ισόνομοι και ισοδίκαιοι καθώς ήταν, θεωρούσαν όλη τους τη ζωή αναπόσπαστα δεμένη με την ανεξαρτησία και την τιμή της πόλης τους. Ήταν πολίτες που προάσπιζαν με τον αγώνα τους το ιδεώδες που πολύ σύντομα θα αποτελούσε τη βάση των πολύτιμων αξιών τις οποίες μας κληροδότησε η ελληνική αρχαιότητα: της δημοκρατίας και της έννοιας του πολίτη, του ορθού λόγου, της μετουσίωσης του τραγικού σε τέχνη, της φιλοσοφίας ως γνωστικού αιτήματος, της αρμονικής συνύπαρξης του στοχάζεσθαι και του πράττειν, της καλλιέργειας ενός νέου είδους ατομικής και συλλογικής ζωής με επίκεντρο τον άνθρωπο. Αν θαυμάστηκαν τόσο οι Μηδικοί Πόλεμοι, αν έγιναν θρύλος, είναι επειδή έδωσαν αφορμή «εις την εξαισίαν του ελληνικού πνεύματος επίδοσιν». Τη φιλοσοφία, την τέχνη, την επιστήμη, την πολιτική σκέψη και πράξη.

Πράγματι, λοιπόν, οι Μηδικοί Πόλεμοι αποτέλεσαν την πρώτη καταγεγραμμένη στην ιστορία σύγκρουση δύο εκ διαμέτρου αντίθετων πολιτισμών. Αυτοκρατορίας και πόλεως-κράτους, δεσποτισμού και ελευθερίας, υπηκόου και πολίτη. Η νίκη των Ελλήνων ήταν η κατίσχυση των λίγων έναντι των πολλών, των πολιτισμένων έναντι των βαρβάρων, της αναδυόμενης δημοκρατίας έναντι της δεσποτικής αυθαιρεσίας. Σε αυτές τις αξίες, της ελευθερίας και της ισότητας, από τις οποίες ακόμη αντλούμε δύναμη και έμπνευση, οικοδομήθηκε η πολιτική και πολιτιστική ζωή της Δύσης. Χάρη σ' αυτές, εμπεδώθηκε προοδευτικά στην ιστορία, η μετάβαση από τη σύγκρουση στον διάλογο των πολιτισμών.

Η καλλιέργεια του πνεύματος και η παιδεία δεν συγκροτεί μόνο την εθνική μας ταυτότητα και ενότητα, το ευγενές συναίσθημα του ανήκειν σε μια κοινότητα, με κοινές αξίες και αναφορές. Είναι την ίδια στιγμή θεμελιώδης προϋπόθεση της επικοινωνίας μας με τους άλλους, του σεβασμού της διαφορετικότητας και της ανεκτικότητας. Εμβαθύνοντας στη γνώση, κατανοούμε καλύτερα τον εαυτό μας και τη θέση του τρίτου, αυτού που εκ πρώτης όψεως μας φαίνεται ότι αποκλίνει

από τα δικά μας πρότυπα, μας μοιάζει ξένος ή ακόμη και παράξενος. Στις σημερινές κοινωνίες, στην πατρίδα μας, και ιδίως σε ευρωπαϊκές χώρες με ισχυρές μειονότητες, είναι πρόκληση η ειρηνική συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών. Η διαφύλαξη της ελευθερίας και της ισότητας και του δημοκρατικού πλουραλισμού, δίχως καμία ανοχή σε μορφές φανατισμού και μισαλλοδοξίας. Η ιδιότητα του πολίτη είναι μια άσκηση αρετής και αυτογνωσίας μακριά από δογματισμούς, αρνητικά στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Η ίδια η σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού θέτει το στοίχημα του διαλόγου των πολιτισμών. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι εδώ και χρόνια υψηλά στις προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αλλά και σε όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, η διαμόρφωση των σχολικών προγραμμάτων και των διδακτικών εγχειριδίων πρέπει να διαπνέεται από πολυφωνία και να συντονίζεται με την ιστορία. Η γλώσσα μας, η θρησκεία μας, η ιστορία μας δεν είναι αποκομμένη από εκείνες των άλλων λαών. Η αγωγή των παιδιών μας είναι η καλύτερη εγγύηση για την αντοχή και την ευημερία της δημοκρατίας μας.

Εύχομαι καλή επιτυχία στο συνέδριο.